

Psalm 26, Efeziërs 2, 1-10, 19-22

Douwe Visser

Minister Blok maakte deze zomer een vervelende uitglijder. Zijn opmerkingen over vreemdelingen en andere landen leidden tot een hausse van kritiek. Toch zou Paulus hem misschien wel gelijk gegeven hebben.

De werkelijkheid van de hemel en onze werkelijkheid van deze wereld verdragen elkaar niet. Dat was ook al merkbaar tussen de Joden en de niet-Joden, die zij heidenen noemden. Over en weer minachtten die twee soorten elkaar: de besnedenen en de onbesnedenen. Voor mijn ouders gold dat eigenlijk ook wel een beetje ten opzichte van mensen die niet van de kerk waren. In verbazing konden zij zeggen: 'Ze gaan niet naar de kerk, maar 't zijn toch heel aardige mensen'.

Telkens twee werelden die elkaar niet wisten te ontmoeten: hemel en aarde; Joden en heidenen, kerkmensen en niet-kerkmensen. Blok zou er iets bij zeggen als: 'mensen zijn er nou eenmaal toe geaard om met hun eigen groep op te trekken. Menging met de ander gaat niet best.'

Ik denk dat hij gelijk heeft, ook al ben ik het gloeiend oneens met zijn daarop volgende conclusie: '...en 't wordt dus ook niets met integratie en multiculturaliteit'. Ik zeg dat niet (hoop ik) als 'Gutmensch', die nu eenmaal weigert het kwaad van deze wereld onder ogen te zien. Ik zeg dat omdat ik tot in het wanhopige toe wil blijven hopen op die mogelijkheid. Als ik die hoop verlies zou ik alles kwijt zijn.

Die hoop ontleen ik aan onder andere dit bijbelgedeelte. Hier wordt gesproken over mij, over ons. Maar de tekening van onze situatie is er niet één van "t is zoals het is en beter wordt het nooit." De apostel Paulus vertelt ons dat het leven anders kan en ook anders geworden is omdat God steeds gezocht heeft naar mogelijkheden om scheidingen en onderscheid waarover ik sprak te overbruggen.

Er **is** scheiding ontstaan tussen aarde en hemel. Die scheiding is er omdat de mens niet hebben kon dat hij niet zelf God is; niet zelfbepalend en zijn werkelijkheid beheersend. Dat maakt onze wereld tot een onherbergzame plek om te leven. Dagelijks moeten wij de hartverscheurende werkelijkheid onder ogen zien van wat kapot gaat en wat kapot is in kleine mensenlevens en de grote werkelijkheid – de onze en die van anderen.

- onontkoombaar getroffen worden door ziekte;
- relaties die op springen staan tussen partners of tussen kinderen en ouders
- doden die vallen – kleinen en groten
- oorlogen die oneindig lijken
- leugens die als waarheid gelden
- onmetelijke graaizucht
- natuurrampen
- economische crises
- de gruwel van dictators en vervolgingen

De opsomming kan makkelijk worden voortgezet. Voor miljarden is het leven 'overleven', en de hemelse werkelijkheid heel ver weg.

Niet onlogisch dus dat mensen sinds eeuwen op alle mogelijke manier zoeken om die kloof te overbruggen: vormen van spiritualiteit; pelgrimages; antroposofie; natuurmystiek; esoterie, Feng Sui. Hoe

hartstochtelijk de levensvraag achter deze zoekwegen ook klinkt ... het blijven **ónze** wegen en ze brengen ons niet bij de grote God. Net zo gold dat in Efeze, de haven- en handelsstad waar de godin Artemis/Diana werd vereerd. Ook in die rommelige havenstad werd God en richting gezocht (waarzegster).

Het wonder dat Paulus in deze Efezebrief beschrijft is dat God de mensen en de wereld niet aan zichzelf overlaat bij alle zoektochten die niet tot volle vrede leiden, maar in zijn liefde naar de mensen omziet. Daarbij helpt Hij ons niet zozeer om God te zijn. Hij maakt ons sterk om mens te zijn.

Zo trekt Hij de geschiedenis met onze wereld door. Ooit sprekend tegen Noach, en Abraham roepend. Een volk kiezend en dat uit verdrukking wegleiden. Profeten sturen die steeds weer richting geven. Maar wat Hij ook doet, het breekt Hem bij de handen af omdat mensen zich keer op keer verzetten en hun eigen keuzes maakten. Zonde!

Zonde waar je dood aan gaat. We hoeven daarover niet te romantiseren, zo van 'lekker slecht' alsof het over te veel taartjes gaat. Nee, zonde omdat je er kapot aan gaat. Het beschadigt jezelf en anderen. We hadden het er over bij alle voorbereiding dat het soms prettig zou zijn om net als de mensen in Efeze een echte bekering mee te maken - van heel slecht naar gered door Jezus Christus. Maar 'heel slecht' is geen spelletje – het bedreigt je leven. En wat is stuk gegaan of stuk gemaakt blijft zichtbaar.

Dat bedoelt Paulus dan ook als hij zegt dat wij dood waren door de zonde en dat God zich in zijn barmhartigheid naar ons heeft toegewend en ons met zijn zoon Jezus Christus tot leven heeft gewekt. Daarmee zijn wij hemelburgers geworden.

Ik weet niet of u wel eens naturalisatiebijeenkomsten hebt bijgewoond. De trots en dankbaarheid van mensen die als asielzoekers naar Nederland kwamen omdat hun leven bedreigd werd te zien is adembenemend en ontroerend. Het klopt, soms worden ze zozeer Nederlands dat ik me afvraag: 'Hebben wij jullie geleerd zo te zeuren en te mopperen?', maar dat noem ik dan maar geslaagde integratie.

Hemelburger zijn betekent dat wij twee paspoorten hebben. Eén van Nederland en één van de hemel. De genade van de Here God is dan dat Hij niet vraagt waar onze loyaliteit ligt. Alsof je zou moeten kiezen en het andere verwerpen. Psalm 26 lijkt dat te suggereren. Nee, die vraag ligt in óns hart, alsof wat van de hemel is passend is en wat van deze wereld is fout. Er zijn mensen die zeggen: ik heb mijn gewone baan opgezegd, want ik wil voor God gaan werken. Nou, die heeft Paulus niet begrepen en, wat erger is, die heeft het evangelie niet begrepen.

De kloof is overbrugd door het feit dat God zich er mee verzoent heeft dat de mens mens is met alle lek en gebrek. Die mens maakt Hij het mogelijk als mens te leven in deze wereld.

Door geloof zijn wij gered en in staat om als wereldburger de goede daden te doen die bij een hemelburger passen. Wij mogen daden van vrede doen. Dat kan omdat God de muur tussen Hem en aarde wegbrak; de kloof overbrugde. Wij mogen dichtbij God zijn, en Hij is dichtbij ons, door zijn Geest. Dat maakt dat wij **sterk staan**; sterk staan in twee culturen: hemel en aarde! (slagersbenen / hinkelen tussen de lijnen) God zegt toe dat Hij bij ons is. Vaak niet waarneembaar op de manier waarop wij Hem graag zouden zien:

- ongelukken voorkomend
- ziekten direct genezend
- reddend van milieurampen enzovoorts.

Nee, we moeten er voor naar de kerk, onze kerk, om met grote regelmaat om met elkaar te delen hoe wij God meemaakten in het gewone leven; hoe wij denken te zien hoe Hij handelt; om te zingen, de liturgie te vieren; samen te bidden en ook samen sterk te staan.

En dan duikelen in dit bijbelgedeelte de metaforen over elkaar. We zijn een lichaam; een bouwwerk; een tempel; Gods huisgenoten, enzovoorts, enzovoorts, enzovoorts. En al die woorden gebruikt Paulus om hoorbaar te maken dat wij door Jezus Christus kinderen van God zijn geworden. Er is geen muur meer; geen kloof meer tussen hemel en aarde.

God heeft zich verzoend met de werkelijkheid en biedt de mensen zijn Geest om in die werkelijkheid zijn liefde voor de wereld te tonen. Dat God zelf in beweging kwam maakt dat we sterk staan. Wij hebben Hem niet uitgevonden; bedacht als stoplap voor onze gaten. Hij is zelf dichtbij. Dat vieren we elke dag, elke week. Vier mee!